

## Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2000-380

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Juvonen, Virpi			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kommunistit ja hallitusyhteistyö sosiaalidemokraattien kanssa vuosina 1963-1966			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 1999-09-01	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 76 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Keväällä 1966 Suomessa muodostettiin vasemmiston ja keskustan yhteistyöhallitus, joka päätti kommunistien ja sosiaalidemokraattien monia vuosia kestäneen oppositiokauden. Molemmilla suurilla vasemmistopuolueilla, SKP:llä ja SDP:llä, oli takanaan muutoksen vuodet. SDP uusi johtoaan vuonna 1963 ja SKP oli saman tilanteen edessä kolme vuotta myöhemmin. Molemmissa puolueissa oli ennen Paasion hallituksen nimeämistä tehty merkittävää sisäistä uudelleenarviointia.</p> <p>Tutkielmassa pyritään selvittämään, kuinka SKP:N johdon suhtautuminen hallitusyhteistyöhön sosiaalidemokraattien kanssa muuttui SDP:N vuoden 1963 puheenjohtajavaihdoksen jälkeen. Tarkoituksena on selvittää, mitkä tekijät lisäsivät kommunistien yhteistyöhalukkuutta sosiaalidemokraattien kanssa ja kuinka yhtenäisesti SKP:N johto suhtautui mahdolliseen hallitusyhteistyöhön SDP:N kanssa vuosina 1963-1966. SDP:N vuoden 1963 puoluekokouksen jälkeen vasemmiston yhteistyön mahdollisuudet näyttivät lisääntyvän, kun kommunismin vastaisuudestaan tunnettu Väinö Tanner vetäytyi puolueen johdosta. SDP:N uudeksi johtajaksi valittiin Rafael Paasio, joka ei pyrkinyt aktiivisesti lisäämään yhteistyötä kommunistien kanssa mutta vaikutti kuitenkin siihen, että ilmapiiri avoimemmalle keskustelulle SDP:ssä aukeni. Nuoret sosiaalidemokraatit peräänkuuluttivatkin 1960-luvun puoliväliin tultaessa SDP:n politiikan uudistamista ja näihin uudistusvaatimuksiin kuului myös vasemmistoyhteistyön lisääminen.</p> <p>Sosiaalidemokraattien lisääntyneeseen yhteistyöhalukkuuteen tarttuivat SKP:ssä hanakimmin kommunistit, joita yhdisti vuosien varrella patoutunut tyytymättömyys puolueen johtoa kohtaan. Vuonna 1964 SKP:N sisäinen tyytymättömyys purkautui, kun SKDL:N menestys kunnallisvaaleissa jäi vaatimattomaksi ja samalla SDP lisäsi kannatustaan voimakkaasti. Tilanteeseen toi vielä oman lisänsä syksyn 1964 tapahtumat Neuvostoliitossa. Lokakuussa 1964 keskustelu SKP:ssä vapautui ja vasemmistopuolueiden yhteistyöllä oli merkittävä rooli tänä ajankohtana virinneessä julkisessakin kiistelystä. Uudistuksia peräänkuuluttaneet kommunistit vaativat muun muassa SKP:N yhteistyöpolitiikan tarkistamista ja SDP:N johtoon kohdistetun arvostelun vaimentamista.</p> <p>Kevään 1965 jälkeen SKP:N ja SDP:N lähentymiseen vaikutti vasemmistopuolueiden sisäisten muutospyrkimysten lisäksi NKP:N kansanrintamapuolueiden yhteistyötä suosiva asenne. Tämä tarjosi uudistajille taustatukea yhteistyöpolitiikan muutosvaatimuksille, ja ilmeisesti NKP:N asenne piti myös SKP:N vanhan johdon hiljaisena aiheesta, joka edeltäneinä vuosina oli ollut keskeisellä sijalla puolueen poliittisessa propagandassa.</p> <p>SDP:N hitaasti toteutettu siirtyminen "pari piirua vasemmalle" yhdistettynä SKP:N sisäiseen uudistumiseen loi ilmapiirin, jossa keskustelu vasemmistopuolueiden yhteistyöstä vauhdittui. Kun hanke vasemmiston ja keskustan hallitusyhteistyön käynnistämiseksi sai vielä taustatukea Neuvostoliitosta käsin, ei kansanrintamahallituksen muodostamiselle vuonna 1966 löytynyt mainittavaa vastustusta kommunistien keskuudesta. Tutkielman tärkeimpänä lähdeaineistona on käytetty SKP:N keskuskomitean ja poliittisen toimikunnan pöytäkirjoja. Lisäksi lähdemateriaalina on käytetty muiden puolueiden kokouspöytäkirjoja, muistelmia ja lehtiartikkeleita.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords hallitukset - Suomi - 1963-1966 yhteistyö - vasemmistopuolueet - Suomi - 1963-1966			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			